

Primaria
Relixión Católica
CEIP Plurilingüe de
Guillarei
-Adaptación-
Programación didáctica
Curso 2019-2020

MESTRA: Mª Luz
Conde Moldes.

ÍNDICE

1. Obxectivos xerais da área de Relixión Católica.
2. Competencias..
3. Contribución da área ao desenvolvemento das competencias básicas.
4. Organización e secuenciación de contidos.
5. Criterios metodolóxicos e estratexias didácticas xerais a utilizar na área.
6. Actividades complementarias.
7. Criterios de avaliación.
8. Estándares de aprendizaxe.
9. Criterios de cualificación e promoción.
10. Recursos didácticos.
11. . Medidas de atención á diversidade e inclusión.
12. Información e publicidade.
13. Avaliación final.

1.OBXECTIVOS

1. Buscar a felicidade na vida recoñecendo a incapacidade de alcanzala por si sós.
2. Recoñecer a bondade de Deus Pai ao crear ao home para que sexa feliz.
3. Comprender a amizade de Deus coa humanidade a través do Paraíso.
4. Recoñecer e identificar nos relatos bíblicos a acción de Deus na historia
5. Ver en Deus Pai a vida dos Patriarcas: protección, coidado e acompañamento.
6. Valorar na figura de Deus a procura da salvación do home.
7. Recoñecer a resposta de María a Deus e valorala.
8. Comprender o que significa o tempo Advento.
9. Profundar no sentido do Nadal.
10. Identificar o Bautismo como a vía de entrada na Igrexa.
11. Recoñecer e identificar os signos do Bautismo.
12. Identificar o Pai como figura de unidade na Igrexa.
13. Profundar no coñecemento dos tempos litúrxicos.

2. COMPETENCIAS

<p>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</p>	<p>Coidado da contorna ambiental e dos seres vivos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa. • Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. • Respectar e preservar a vida dos seres vivos da súa contorna. • Tomar conciencia dos cambios producidos polo home na contorna natural e as súas repercusións.
	<p>Vida saudable</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. • Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.
	<p>A ciencia no día a día</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. • Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. • Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender ou que ocorre ao noso redor.
	<p>Manexo de elementos matemáticos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto. • Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números,, datos...) en situacións cotiás.

	Razoamento lóxico e resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia. • Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprensión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Comprender o sentido dos textos escritos. • Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos... • Gozar coa lectura.
	Expresión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información. • Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
	Normas de comunicación	<ul style="list-style-type: none"> • Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... • Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros comunicativos.
	Comunicación noutras linguas	<ul style="list-style-type: none"> • Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma. • Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos.

		<ul style="list-style-type: none"> • Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.
<i>Competencia dixital</i>	Tecnoloxías da información	<ul style="list-style-type: none"> • Empregar distintas fontes a través de medios tecnolóxicos para a procura de información. • Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
	Comunicación audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> • Empregar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. • Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. • Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. • Aplicar criterios éticos.
Conciencia e expresións culturais	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	<ul style="list-style-type: none"> • . Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial. • . Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. • . Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución.
	Expresión cultural e artística	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. • Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián. • Elaborar traballos con sentido estético.

<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Educación cívica e constitucional	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola. • Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución.
	Relación cos demais	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. • Mostrar dispoñibilidade para a participación activa.
	Compromiso social	<ul style="list-style-type: none"> • Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. • Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. • Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos. e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. • Involucrarse ou
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	Autonomía persoal	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. • Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. • Ser constante no traballo superando as dificultades. • Dirimir a necesidade de axuda nas tarefas.

	Liderazgo	<ul style="list-style-type: none"> • Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. • Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
	Creatividade	<ul style="list-style-type: none"> • Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. • Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. • Atopar posibilidades na contorna que outros non.
	Emprendemento	<ul style="list-style-type: none"> • Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo. • Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. • Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
<i>Aprender a aprender</i>	Perfil de aprendiz	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... • Desenvolver as distintas intelixencias múltiples. • Xestionar os recursos e as motivacións persoais.
	Ferramentas para estimular o pensamento	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependiente...

	Planificación e avaliación da aprendizaxe	<ul style="list-style-type: none"> • Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe. • Planificar os recursos necesarios e os pasos para realizar no proceso de aprendizaxe. • Seguir os pasos establecidos e tomar decisións.
--	---	---

3. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

Descrición do modelo competencial.

Traballar por competencias na aula supón unha reflexión e unha reconfiguración dos contidos desde un enfoque de aplicación que permita a consecución destas. Para iso, xeraremos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos nos alumnos a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de maneira global en cada unidade didáctica é inabarcable polo que cada unha estrutúrase de maneira que permiten describirla dunha maneira máis precisa, por bloques. Podemos atopar varios criterios de avaliación por competencia.

Por cada tarefa atoparemos varios criterios de avaliación redactados en infinitivo.

En cada tarefa concretaremos os estándares de aprendizaxe redactados en terceira persoa de presente indicativo. O desempeño será o aspecto concreto da competencia que poderemos avaliar de maneira explícita na unidade, será concreto e obxetivable e indícanos que debemos traballar e observar nas actividades deseñadas.

Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco competencial definido para o proxecto aplicable a toda materia e curso.

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os elementos transversais, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

Por outra banda, o desenvolvemento de valores presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos podamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferente levaranos a traballar desde as diferentes potencialidades con que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Relixión Católica.

Na área de Relixión Católica incidiremos no aprendizaxe de todas as competencias de maneira sistemática facendo fincapé nas competencias máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilitanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

As competencias que traballaremos fundamentalmente serán:

Interactuar coa contorna natural de maneira respectuosa.

Respectar e preservar a vida dos seres vivos da súa contorna.

Tomar conciencia dos cambios producidos polo home na contorna natural e as repercusións para a vida futura.

Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.

Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.

Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.

Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.

Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse en escoítaa da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar aos alumnos de ferramentas #a fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...

Comprender o sentido dos textos escritos.

Gozar coa lectura.

Expresar oralmente de maneira ordenada e clara calquera tipo de información.

Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.

Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,...

Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.

Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e profundar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica temos en conta :

. Empregar distintas fontes para a procura de información.

- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

- Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que conleva o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Para o desenvolvemento nesta competencia:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

- Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan ás persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos ao alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como alicerces para a súa formación. Estes valores para fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Estas competencias desenvólvense nestes criterios de avaliación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que traballe nun autoconhecimento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que ocorren na súa vida.
- O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación

social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Criterios de avaliación

Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.

Ser constante no traballo superando as dificultades.

Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.

Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.

Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.

Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.

Atopar posibilidades na contorna que outros non ven.

Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado para ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na procura da verdade e do ben.

Para esta competencia tratarase de:

Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...

Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.

Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.

Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependiente,...

Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.

Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.

Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.

Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católica estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católica.

Dimensión cultural e histórica. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico- axiológico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.

Dimensión ético-moral. Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.

Dimensión humanizadora. Faculta ao alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.

Dimensión epistemolóxica. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición na nosa contorna cultural.

4. ORGANIZACIÓN DE CONTIDOS(en catro bloques, este ano en tres)

PRIMEIRO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

A Creación como agasallo de Deus.

O home, obra mestra da Creación.

A comunicación do home con Deus.

Bloque 2. A revelación:

Deus intervén na historia

Deus acompaña ao home na historia.

Divos fala aos homes como amigos.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

Jesús, o fillo de Deus faise home, vive e crece nunha familia.

Acontecementos e lugares xeográficos importantes na vida de Jesús.

Jesús morreu para nosa salvación.

SEGUNDO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

Deus, pai da humanidade, quere a nosa felicidade.

Deus crea ao home para ser o seu amigo.

O Paraíso como signo de amizade.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

A Biblia narra o que Deus fixo na historia.

Deus actúa na historia. A amizade de Deus cos Patriarcas.

Deus propón ao home un camiño de encontro con El.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

Divos elixe a María para que O seu fillo fágase home.

O Advento, espera do cumprimento da promesa de salvación.

O Nadal: nacemento do Salvador.

TERCEIRO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

A realidade que nos rodea como don para a nosa felicidade.

Respostas do home ao don de Deus.

Ruptura do home con Deus: Adán e Eva.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

A vocación de Moisés para liberar ao seu pobo.

A Alianza de Deus co pobo de Israel.

O coidado de Deus co seu pobo: signos de amizade (a nube, o maná, a auga...).

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

O Bautismo de Jesús: comezo da misión.

A misión de Jesús é facer felices aos homes.

O seguimento de Jesús. Diferentes respostas á chamada de Jesús.

CUARTO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

A experiencia de pecado nos relatos das relixións antigas.

O perdón como necesidade do ser humano.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

O relato do pecado orixinal: o home quere suplantar a Deus.

Deus está sempre disposto ao perdón.

Infidelidade á misión encomendada por Deus na historia de David.

David sente na súa vida a necesidade de redención.

Divos fiel promete un Mesías.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

O perdón de Deus: accións e parábolas de Jesús.

Amizade e preferencia de Jesús polos máis débiles e necesitados.

Jesús cumpre a vontade do Pai: paixón e morte de Jesús.

QUINTO DE PRIMARIA

• Bloque 1. O sentido relixioso do home

- A persoa humana foi creada con desexo de ben.
- O ser humano sente alegría cando realiza ou recibe o ben.

• Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

- Deus fai unha alianza co seu pobo.
- Deus desexa un pobo santo: os dez mandamentos. A Biblia: estrutura e composición.

• Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- O encontro con Jesús desvela á persoa a súa verdadeira identidade. Os signos do reino: os milagres.
- A resurrección: cumprimento do plan salvífico de Deus.

SEXTO DE PRIMARIA

• Bloque 1. O sentido relixioso do home

- A incapacidade do ser humano para ser feliz reclama a salvación.
- A plenitude do ser humano está na relación con Deus.

• Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

- O pobo de Israel como depositario da sabedoría de Deus.
- Os libros sapienciales enriquecen á humanidade.

• Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- Xesucristo, desvela ao Pai.
- As tentacións de Jesús: obstáculo ao cumprimento do plan de Deus.
- Jesús envía aos discípulos para continuar coa súa misión salvífica.

5. CRITERIOS METODOLÓXICOS E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS A UTILIZAR NA ÁREA.

Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, o cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquiera as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, por tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se atopa constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e á dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas para realizar estarán pensadas desde a teoría das intelixencias múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos iníciense no desenvolvemento da procura do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos da súa contorna, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborativo como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

A contidos da área de Relixión Católica están organizados ao redor duns conceptos fundamentais vinculados a contexto real; será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento transfórtese en acción, en experiencia, en vivencia e aplícalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

6. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS.

Con respecto ás actividades complementarias, convén reflexionar sobre estas catro cuestións:

Conseguíronse os obxectivos propostos a partir das actividades realizadas?

Como resultaron as actividades?

Cales gustaron máis?

Que propostas de mellora podemos sinalar?

7. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

PRIMEIRO

Bloque 1: O sentido relixioso do home.

1. Identificar e valorar a creación como acto de amor de Deus ao Home.
2. Recoñecer a relación intrínseca que existe entre Deus e o home.
3. Coñecer que a persona é un ser capaz de falar con Deus.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Recoñecer que a relación con Deus fai á persoa máis humana.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Distinguir que a través Xesús atopamos a Deus.
2. Esforzarse por comprender que Xesús ten que vencer

obstáculos externos para realizar a vontade de Deus.

SEGUNDO

Bloque 1. O sentido relixioso do home.

1. Identificar na propia vida o desexo de ser feliz.
2. Recoñecer a incapacidade da persoa para alcanzar por sí mesmo a felicidade.
3. Apreciar a bondade de Deus Pai que creou ao home con este desexo de felicidade.
4. Entender o Paraíso como expresión da amizade de Deus coa humanidade.

Bloque 2. A revelación: Deus intervien na historia

1. Identificar la acción de Dios en la historia en relatos bíblicos.
2. Coñecer e valorar na vida dos Patriarcas os rasgos de Deus Pai: protección, coidado e acompañamento.
3. Recoñecer e apreciar que Deus busca sempre a salvación do home.

1. Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Coñecer e valorar a resposta de María a Deus.
2. Aprender o significado do tempo de Advento.
3. Identificar o significado profundo do Nadal.

TERCEIRO

Bloque 1. O sentido relixioso do home.

1. Recoñecer e valorar que os seus pais, amigos e contorna son un don de Deus para a súa felicidade.
2. Tomar conciencia de que as accións persoais achegan ou separan de Deus.
3. Comprender que a elección que fan Adán e Eva é un rexeitamento ao don de Deus.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Descubrir a importancia de Moisés para a liberación do pobo de Israel.
2. Recoñecer as consecuencias da Alianza de Deus con Israel.
3. Recoñecer e valorar os signos da amizade de Deus co seu pobo.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Asociar o Bautismo de Jesús co momento no que inicia a súa vida pública.
2. Distinguir como Jesús fai felices aos homes cos seus xestos e accións.
3. Comparar as diferentes respostas dos amigos de Jesús á súa chamada.

CUARTO

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Descubrir nos relatos das relixións antigas a experiencia do pecado humano.
2. Identificar a necesidade do perdón para ser feliz.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Identificar a orixe do pecado nalgúns relatos bíblicos.
2. Coñecer as características do perdón de Deus.
3. Memorizar momentos da historia de David nos que abusa da misión encomendada por Deus.
4. Descubrir e valorar a razón pola que David sente a necesidade de redención.
5. Aprender e lembrar historias bíblicas nas que Deus promete o Mesías.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Comprender o significado dalgunhas parábolas do perdón.
2. Memorizar algunhas das accións onde Xesús concede o perdón.
3. Recoñecer a iniciativa de Jesús polos máis necesitados e os enfermos.
4. Comprender e apreciar que, na súa paixón e morte, Xesús está a cumprir a vontade do Pai.

QUINTO

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Recoñecer e estimar que Deus creou á persoa humana con desexo de ben.
2. Esforzarse por identificar que a adhesión ao ben xera felicidade.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Interpretar o significado da Alianza de Deus co pobo.
2. Comprender e respectar as características do pobo que Deus quere contidas no decálogo.
3. Distinguir e memorizar os distintos tipos de libros do Antigo e Novo Testamento.
4. Explicar os diferentes autores e momentos da historia en que se compuxo a Biblia.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Recoñecer en relatos evangélicos o cambio que xera o encontro con Xesús.
2. Coñecer e interpretar o significado dos milagres de Xesús como acción de Deus.
3. Comprender que Deus rescata a Jesús da morte.

SEXTO

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Avaliar circunstancias que manifestan a imposibilidade da natureza humana para alcanzar a plenitude.
2. Recoñecer e aceptar a necesidade dun Salvador para ser feliz.
3. Interpretar signos, en distintas culturas, que evidencian que a plenitude humana alcánzase na relación con Deus.

Bloque 2. A revelación: Deus intervien na historia

1. Descubrir e apreciar a riqueza dos textos sapienciais na historia.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Distinguir que a través de Xesús atopamos a Deus.

2. Esforzarse por comprender que Xesús ten que vencer obstáculos externos para realizar a vontade de Deus.
3. Comprender que a misión de Xesús continúa na Igrexa.

8. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

PRIMEIRO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

- 1.1. Coñece, respecta e cuida a obra creada.
- 1.2. Expresa con palabras propias o asombro polo que Deus fai.
- 2.1. Identifica e enumera os cuidados que recibe na súa vida como don de Deus.
  - 3.1. Coñece e aprecia a través de modelos bíblicos que o home é capaz de falar con Deus.
  - 3.2. Memoriza e reproduce fórmulas sinxelas de petición e agradecemento.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

- 1.1. Coñece e valora que Deus fala a Abrahán e Moisés para ser o seu amigo.
- 1.2. Sinala e representa as características da amizade de Deus co home: cuidado, protección, acompañamento, colaboración, etc.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- 1.1. Nomea e asocia lugares e acontecementos importantes da vida de Xesús.
- 2.1. Nomea e secuencia representacións gráficas dos momentos esenciais da paixón, morte e resurrección de Xesús.

SEGUNDO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

- 1.1. Toma conciencia e expresa os momentos e as cousas que lle fan feliz a el e ás persoas da súa contorna.
- 2.1. Descubre e nomea situacións nas que necesita ás persoas, e sobre todo a Deus, para vivir.
- 3.1. Valora e agradece que Deus creoulle para ser feliz.
- 4.1. Le e comprende o relato bíblico do Paraíso.
- 4.2. Identifica e representa gráficamente os dons que Deus fai ao home na creación.
- 4.3. Expressa, oral e gestualmente, de forma sinxela, a gratitude a Deus pola súa amizade.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

- 1.1. Coñece, memoriza e reconstrúe relatos bíblicos da acción de Deus na historia.
- 1.2. Selecciona e representa distintas escenas bíblicas da acción de Deus na historia.
- 2.1. Asocia expresións e comportamentos dos Patriarcas nos relatos bíblicos a través de recursos interactivos.
- 2.2. Dramatiza momentos da vida dos Patriarcas onde se exprese a protección, o coidado e o acompañamento de Deus.
- 3.1. escoita e describe coas súas palabras momentos nos que Deus axuda ao pobo de Israel.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- 1.1. Le e expresa, verbal ou gráficamente, o relato da Anunciación.
- 1.2. Dramatiza a misión dos personaxes que interveñen na Anunciación.
- 2.1. Identifica os signos de Advento como tempo de espera.
- 2.2. Recoñece e valora a necesidade da espera como actitude cotiá da vida.
- 3.1. Coñece o relato do nacemento de Jesús e descobre na actitude e palabras dos personaxes o valor profundo do Nadal.

TERCEIRO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

- 1.1. Lembra e narra experiencias recentes nas que descubriu que a familia, os amigos ou a contorna son un agasallo.
- 1.2. Enumera, describe e comparte situacións, persoas ou cousas polas que está agradecido.
- 2.1. Distingue e enumera accións persoais que lle fan feliz ou infeliz.
- 3.1. Le, identifica e explica coas súas palabras as consecuencias do rexeitamento de Adán e Eva ao don de Deus, descritas no relato bíblico.

1.1. Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1.1. Aprende e ordena cronoloxicamente os principais feitos da historia de Moisés.

1.2. Coñece e describe a misión de Moisés no relato bíblico.

2.1. Expresa gráficamente momentos significativos da tarefa de Moisés para liberar ao pobo.

2.2. Coñece o contido da Alianza, identifica as súas implicacións e toma conciencia do sentido que poden ter na vida actual.

3.1. Deseña de maneira ordenada viñetas que recollan os signos da amizade de Deus durante a travesía do seu pobo polo deserto.

3.2. Interésase e agradece os signos do coidado de Deus na súa vida: a saúde, a familia, a escola, os amigos.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1.1. Narra os cambios que o Bautismo introduce na vida de Xesús.

2.1. Descubre e subliña nos relatos de milagres, os xestos e accións de Xesús que fan felices aos homes.

2.2. Respecta e valora o comportamento de Xesús cos pecadores.

3.1. Identifica e comenta algunhas características diferenciais nas respostas das persoas que chama Xesús nos relatos evangélicos.

CUARTO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1.1. Localiza e describe situacións de pecado descubertas nos relatos das relixións antigas.

1.2. Califica o tipo de pecado en situacións da súa contorna e compáraas coas atopadas nos relatos das relixións antigas.

2.1. Lembra e acepta situacións persoais ou sociais que necesitan de perdón.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1.1. Sitúa no relato as frases que expresan a falta de colaboración na tarefa de Deus e o rexeitamento da amizade con El, e aplícaas a situacións actuais.

1.2. Lembra e narra acontecementos actuais nos que se rexeitou a amizade con Deus.

2.1. Descubre e enumera as características do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.

3.1. Identifica e describe comportamentos da vida do rei David que se opoñen á vontade de Deus.

4.1. Compara a actitude de David con situacións persoais nas que sentiu a necesidade de ser perdoado.

4.2. Recoñece e expresa artisticamente escenas da historia de David nas que Deus perdóalle. Mostra respecto polas intervencións dos seus compañeiros.

5.1. Reconstrúe e memoriza escenas bíblicas onde Deus fai a promesa do Mesías.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- 1.1. Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo pródigo e do fariseo e o publicano.
- 2.1. Visualiza, en obras de arte, escenas de perdón e explícaas.
- 3.1. Busca, subliña e comenta trazos da preferencia de Jesús polos máis necesitados e os enfermos, nos textos evangélicos.
- 4.1. Secuencia ordenadamente escenas da Historia da Paixón e identifica as palabras de Jesús que expresan a súa relación co Pai.
- 4.2. Distingue e explica frases do relato da oración do Horto das Oliveiras que expresan a obediencia de Xesús ao Pai.

QUINTO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

- 1.1. Localiza, a través de diversas fontes, biografías que mostran o desexo humano do ben. Comparte cos seus compañeiros os trazos máis significativos.
- 2.1 Xustifica críticamente as consecuencias que se derivan de facer o ben.
- 2.2 Propón situacións na historia que manifestan o beneficio de facer o ben.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

- 1.1. Sitúa non relato as frases que expresan a falta de colaboración na tarefa de Deus e ou rexeitamento dá amizade co, e aplícaas a situacións actuais.
- 1.2. Lembra e narra acontecementos actuais nos que se rexeitou a amizade con Deus.
- 2.1. Descubre e enumera as características do perdón de Deus nalgúns relatos bíblicos.
- 3.1. Identifica e describe comportamentos dá vida do rei David que se opoñen á vontade de Deus.
- 4.1. Compara a actitude de David con situacións persoais nas que sentiu a necesidade de ser perdoado.
- 4.2. Recoñece e expresa artisticamente escenas da historia de David nas que Deus perdóalle. Mostra respecto polas intervencións dous seus compañeiros.
- 5.1. Reconstrúe e memoriza escenas bíblicas onde Deus fai a promesa do Mesías.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento dá Historia dá Salvación

- 1.1. Analiza, comenta e crea relatos onde actualiza as parábolas do fillo pródigo e do fariseo e ou publicano.
- 2.1. Visualiza, en obras de arte, escenas de perdón e explícaas.
- 3.1. Busca, subliña e comenta trazos dá preferencia de Jesús polos máis necesitados e vos enfermos, nos textos evangélicos.

- 4.1. Secuencia ordenadamente escenas dá Historia dá Paixón e identifica as palabras de Jesús que expresan a súa relación co Pai.
- 4.2. Distingue e explica frases do relato dá oración do Horto das Oliveiras que expresan a obediencia de Jesús ao Pai.

QUINTO DE PRIMARIA

Bloque 1. Ou sentido relixioso do home

- 1.1. Localiza, a través de diversas fontes, biografías que mostran ou desexo humano do ben. Comparte cos seus compañeiros vos trazos máis significativos.
- 2.1 Xustifica críticamente as consecuencias que se derivan de facer ou ben.
- 2.2 Propón situacións na historia que manifestan ou beneficio de facer ou ben.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

- 1.1. Propón, dialogando cos seus compañeiros, situacións e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- 1.1. Busca nos discursos do evanxeo de Xoan frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esfórzase por comprender o seu significado.
- 1.2. Identifica e sintetiza os trazos que Jesús desvela do Pai nos discursos do evanxeo de Juan.
- 2.1. Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ao Pai con situacións que viven os seres humanos.
- 3.1. Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.
- 3.2. Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e as da Igrexa.

SEXTO DE PRIMARIA

Bloque 1. O sentido relixioso do home

- 1.1. Identifica y xuzga situacións nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz.
- 2.1. Busca, compara e comenta distintas expresións do desexo humano de salvación na literatura e música actuais.
- 3.1. Descubre e explica por qué os enterramentos, pinturas, ritos e costumes son signos da relación do home coa Divinidade.
- 4.1. Investiga e recolle acontecementos da historia donde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.

Bloque 2. A revelación: Deus intervien na historia

- 1.1. Identifica e valora expresións recollidas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran á persoa.
- 1.2. Investiga e contrasta a sabedoría popular con expresións da sabedoría de Israel emitindo un xuízo persoal.
- 1.3. Propón, dialogando cos seus compañeiros, situacións e comportamentos donde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

- 1.1. Busca nos discursos do evanxeo de Xoan frases que expresan a relación de Xesús co seu Pai e se esforza por comprender o seu significado.
- 1.2. Identifica e sintetiza os rasgos que Xesús desvela ó Pai nos discursos do evanxeo de Xoan.
- 2.1. Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ó Pai con situacións que viven os seres humanos.
- 3.1. Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.
- 3.2. Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e as da Igrexa.

9. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

En cada avaliación

Ferramentas de avaliación do traballo competencial	
Probas de avaliación escritas	
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	
Calificación total	

Ao final do curso

1.ª evaluación	
2.ª evaluación	
Tarefas on- line:de reforzo e repaso.	
Portfolio de aprendizaxe	
Calificación total	

10. RECURSOS DIDÁCTICOS.

Suxerimos o uso dos materiais seguintes:

O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica dos diferentes niveis en diferentes soportes.

O libro de oracións Rezo con Jesús de cada nivel

A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de EP.

Os recursos fotocopiáveis da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.

O CD audio de cancións.

Os murais.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial.

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,...):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas a abordar? (Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas,..)

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

Necesidades individuais, cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? (Ter en conta aos alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).

Que medidas organizativas vas adoptar? (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

12. INFORMACIÓN E PUBLICIDADE:

A través da web do colexio, nunha carpeta enlazada ós traballos mandados, con instrucións, avisos e agradecementos ás familias, apoio emocional, sempre en positivo e contacto co alumnado e familias a través dun programa na nube que abrimos para tódos os mestres do colexio e cada un coa súa carpeta. En quinto e sexto, pola plataforma virtual de Abalar.

Por Abalar Móbil e correo electrónico de gmail enviado as familias previamente.

No claustro, tiñamos unha comunicación continua e de colaboración a través de Abalar, correo electrónico da Xunta e wasap de claustro.

Divulgación de todas as comunicacións, publicidade e información a través da web do colexio, do facebook do Centro e a colaboración da ANPA a través tamén das redes sociais.

Eu sempre sabía do alumnado a través do seu titor ou a súa titora. Sempre pendente do correo e corrixir as tarefas canto antes para contestarlle e corrixir o que precise.

Nestes momentos pendente dos recursos dixitais do alumnado e facilitándolles o traballo das tarefas, proporcionándolles ideas adaptadas a cada situación familiar.

13. AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN FINAL:

Cómo é avaliación continua será a calificación da segunda avaliación.